

HORNARUL

Redacția și Administrația
H I D A, Jud. Cluj

Redactor:
MIHAI DARIDA.

Director:
S. F. SCHREIBER

Abonament anual Lei 120.

Domnule Președinte al Asociațiune Măestrilor Hornari cu sediul Cluj.

Sesizat de articolul din ultimul număr apărut al ziarului „Hornarul” adeca scrisoarea deschisă și adresată D-lui Maior Popescu Pante din București Comandantul Batalionului de pompieri, m am prezentat D-sale expunându-i sepe separat doleanțele hornarilor, explicându-i în acelaș timp și sugestiile menționate în gazetă.

Ca un bun susținător al intereselor noastre ale hornarilor năpăstuiți, Dl. Maior Popescu ma asigurat că nu va precupeți nimic și se va pune în slujba dreptății spre a pune capăt tuturor nedreptăților care apasă greu asupra noastră, a hornarilor. În acest sens alături și scrisoarea Domniei-sale pe care mi-a încredințat-o spre a v'o înmăna.

I-am mulțumit călduros pentru asigurările D-sale.

Mult stimat Domnule președinte, luând act de luptă ce ați început pentru prăpășirea și îmbunătățirea situației celei mui năpăstuite dintre bresle, față de modul cum înțelegeți să duceți la îndeplinire o asemenea misiune merită din partea noastră, a tuturor hornarilor, o adâncă recunoștință.

Mă fac ecoul tuturor și vă mulțumesc pentru modul cum ați început lupta cea mare și spiritul depus de Dvs. în acest scop,

Pentru o mai bună desfășurare a luptei începută pe tărâmul revendicărilor, este util ca între toți breslașii noștrii, atât cei din vechiul regat cât și din provinciile alipite, să existe o strânsă legătură, spre a putea colabora împreună la îndeplinirea dezideratelor. Cum eu atât personal cât și în numele celorlalți muncitori coșari din București, am prea multe de spus, lucruri cari nu se pot așterne pe hârtie, ași dori să iau contact personal atât cu Dvs. cât și cu ceilalți conductori breslași din regiunile Ardealului. În acest scop este necesară deplasarea mea la Dvoastră, pentru ca la primul contact să punem la punct anumite chestiuni cari ar duce la o mai rapidă soluționare a cauzei noastre.

De aceea, vă rog stăruitor și având în vedere că sunt sărac și nu pot dispune de suma necesară, deplasare, să mi se acorde din partea Dvs. costul drumului.

Sper că mă veți înțelege poate Dvs. mai bine ca alții.

Dealțul pentru Adunarea generale ce se va fixa, D-l Maior Popescu a exprimat dorința dându-mi asigurarea că va lua parte negreșit și D-sa.

În acest moment urmez a trece pe la Ministerul Interne spre a primi un exemplar din regulamentul care se lucrează în prezent.

Sper că și Dl. Stăfănescu Petre inspector general al Ministerului de Interne va lua parte la această adunare.

Aștept cât mai curând un răspuns favorabil din partea Dvs.

Salutări colegiale,

Fina Ștefan

Maestru hornari. Str. Sf. Apostol Nr. 67.
Sec. III. BUCUREȘTI.

Ce mare lipsă avem pentru pregătirea și adoptarea unei legi nouă specială pentru exercitarea meseriei de Hornărit referitor la atacul incendiilor

Și anume, între factorii destructiv ai patrimoniului obștesc, focul este, fără nici o îndoială, cel mai periculos, cu atât mai mult când lipsesc măsurile de prevenire. Una și cea mai importantă dintre măsurile de prevenire a incendiilor au fost, încă din timpuri destul de îndepărtate, înființarea breslei hornăritului (coșeritului). În statele apusene legiuitorii au înțeles însemnătatea acestei bresle și chiar atunci când prețutindeni a triumfat ideea de libertate individuală, din punct de vedere al prevenirii incendiilor, au trebuit să recunoască necesitatea de a organiza și legisla exercitarea meseriei de hornar în mod obligator pentru colectivitate și în interesul colectivității, în așa mod că nici o gură de foc sau conductă de fum să nu rămână necontrolată și necurățită de hornar. În vederea deci a apărării patrimoniului public de cel mai periculos factor de distrugere, „focul” legiuitorii au înțeles că meseria hornăritului, singura în posibilitate a evita enormele pagube provocate de incendii, trebuie exercitată numai de profesioniști calificați și astfel au hotărât prin legile industriale că această industrie a hornăritului să se practice liber, la fel cu celelalte industrii așa că, deși este un serviciu de utilitate publică, să fie independentă de autoritățile care creiază sau prin care funcționează asemenea servicii. Cu toate acestea pentru un mai eficace control al gurilor de foc și conductelor de fum și pentru evitarea incendiilor prin curățirea lor de către hornari au împărșit teritoriile județelor și municipiilor în districte de hornărit, în care, înălăturându-se orice concurență, (ce există aproape la toate celelalte me-

serii.) au legiferat că meseria de hornăr să se exercite în districte de către un maestru hornar calificat, care să fie răspunzător moral și material, că în circumscripția sa controlul și curățitul fiecărei conducte de fum să fie făcut în mod sistematic și în timp oportun, în schimbul unei taxe unitare fixe, suficientă pentru asigurarea existenței maestrului, augajaților săi și familiilor lor. În țara noastră, industria hornăritului a fost legiferată, în Ardeal Banat și Bucovina de legea XVII ungară din 1884 după sistemul circumscripțiilor, iar în vechiul Regat prin legea meseriilor, care a prevăzut că hornarul să fie un meseriaș calificat, însă au lăsat loc liberei concurenței și sustragerii proprietarilor de clădiri de sub obligativitatea curățirii coșurilor, din care cauză pericolul de incendiu și de distrugere a patrimoniului public era mai accentuat. Dat fiind că în Ardeal, Banat și Bucovina este și astăzi în vigoare sistemul exercitării meseriei de hornar pe circumscripții și că din punct de vedere al prevenirii incendiilor este cel mai practic, e de dorit a se extinde același sistem pe întreg teritoriul țării, iar la întocmirea viitoarei Noi legi Specială a meseriei de hornărit să se aibă în vedere același sistem, singurul în măsură a garanta siguranța incendiară. Asociațiunea măestrilor hornari din Ardeal împreună cu Federațiunea măestrilor hornari din România prin delegațiunile lor au înaintat de mai multe ori memorii referitor la pregătirea noii legi speciale pentru meseria de hornărit, din care se constată foarte dureros că legiștorii noștri de după unire, cari din păcate sau schimbat foarte des, neavând timpul suficient de a elabora o lege unică adoptată tuturor cerințelor practice și utile, au luat o sumedenie de măsuri intermediare, care s-au dovedit a fi în contradicție unele cu altele și inaplicabile. Astfel votându-se o lege de organizare administrativă, care nu are nimic comun cu industriile și meseriile, s-a prevăzut în ea un text foarte laconic, care nu spune nici mai mult nici puțin decât: comunele pot organiza servicii și pot înființa taxe pentru curățirea coșurilor, fără a se preciza, fie în lege fie în regulamentul legii, care sunt criteriile pe baza cărora comunele pot înființa asemenea servicii și de cine vor fi conduse aceste servicii? de moașe ori de jandarmi, sau de tot atâtea alte persoane care nu numai că nu au nimic comun cu hornăritul, dar nici nu-i pricep ca meserie și nici însemnătatea lui. Această lege, în afară de lacunele mai sus amintite, nu au putut fi aplicabile și pentru faptul că în Ardeal, Banat și Bucovina industria hornăritului era organizată după legii industriale. Atunci a venit legiuitorul din 1933 elaborând o lege financiară, reproducând textual dispozițiunile lacunoase ale legii de organizare administrativă, relative la hornari și hornărit, strecurând în art. 78 și un alineat prin care se abrogă dispozițiunile legii XVII din 1884 referitor la hornari și hornărit" fără să reglementeze exercitarea acestei meserii prin însăși suszisa lege. Aceasta lege a fost publicată în Monitorul Oficial Nr. 88 din 13 Aprilie 1933. În Monitorul Oficial Nr. 89 din 14 Aprilie 1933, deci cu o zi mai târziu, a apărut Regulamentul general al hornăritului pentru Ardeal și Banat întocmit de Ministerul de industrie în colaborare cu Ministerul de interne, prin care se mențin dispozițiunile și drepturile câștigate prin legea industrială XVII din 1884, abrogată prin o lege publicată cu o zi mai înainte în Monitorul oficial. Așa că Autoritățile comunelor și orașelor noastre, în vâlmașă-

gul de contradicții legiferate nu mai știu ce să facă, unii sunt de părere ca totuși să rămână așa cum au fost, fiindcă așa e mai practic și legal, fiindcă dispozițiunile Regulamentului general apărând mai târziu sunt cele ce trebuiesc ținute în seamă Alții însă pentru a dovedi că și ei sunt în stare să legifereze, susțin că dispozițiunile din legea finanțelor locale sunt singurele în vigoare și astfel au pregătit „Regulamente pentru înființarea serviciului de hornărit“. Dar sperem că totuși Autoritățile titulare competente pentru pregătirea unei noi lege speciale relativ la hornari și hornărit își vor da seama că mai departe nu se mai poate lăsa așa uitată o breslă așa cu mare înțelegere a binelui cetățenilor din scumpa noastră țară pentru că bine știm că focul este așa pregătit, ca dușmanul cu arma încărcată în dosul omului la spate, din care s'ar putea întâmpla o nenorocire ne-
prețuită din cauza incendiului. Mai multe Autorități a orașelor și comunelor nu-și dau seama de se fac, și atunci îi întreb cine va lua răspunderea consiliului comunal ori comis-ile interimare, ori cine? pentru că cineva trebuie să fie responsabil pentru cele întâmplate cred că nu pentru că orașele și comunele, atât pentru pagubele cetățenilor întâmplate de incendiu, cât și pentru distrugerea existenței celor câteva mii contribuabil breslași, patroni și muncitori și familiilor lor, dar sperăm că cele mai sus amintite se vor clarifica cât mai urgent. Iar pe voi dragi colegi vă rugăm ca să fiți cât mai atenți pe toată lenia că acolo unde s'ar întâmpla așa neplăceri cu Autoritățile amintite imediat anuțați Asociațiunea Măestrilor hornari, ca să poată interveni Autorităților competente fără nici întârziere, anexând spesele necesare timbre ect.

vă salut cu dragoste colegiale.

Mihail Darida

Președintele Asociațiunei măestrilor hornari.
CLUJ Str. Greblei Nr. 3.

Miért szükséges szaklap.

Régi de igaz közmondás, hogy néma gyermeknek édesanyja sem érti meg a szavát. Ilyen néma gyermek volt éveken át a romániai kéményseprő társadalom is „Hornárul nélkül“. Alighogy megindult a szaklap, már is biztató jelenségek mutatkoznak. A szétforgácsolt erők kezdenek tömörülni és így mégis csak több kilátás van, hogy kedvező eredmény is lesz. Adamovici Caras Severini szindikátusi elnök ur nyílt levelére amit Popescu Pante őrnagy urhoz intézett, már reagált Finna bucaresti szindikátusi elnök ur és amint a Hornárul első oldalán olvashatjuk Popescu Pante őrnagy ur, aki a bucaresti tűzoltóparancsnok, a legjobban tudja értékelni mint szakember, hogy mit jelent, ha az országnak van egy jól megszervezett és megbízható tűz megelőző szervezete (kéményseprő) társadalma minden nagyobb helyen és zárt kerület folytán felelős is. Popescu Pante őrnagy ur olvasta a nyílt levelet és magas partfogásában vette a kéményseprőket és hajlandó eljönni Clujra szeptember havában, mikor is Clujon generális kéményseprői közgyűlés lesz. Finna bucaresti szindikátusi elnök ur is le akar jönni mert sok mondanivalója van sőt nincs kizárva, hogy Stefanescu Petre ur belügyminiszteri general inspector is eljön a közgyűlésre.

S. F. Schreiber

Mennyire fontos volna egy speciális direkt kéményseprő ipar törvény alkotása, a tűzbiztonságra nézve.

Az emberi munkát és kövagyonot fenyegető pusztító elemek között kétségtelenül a tűz foglalja el a legelső helyet, különösen akkor, amikor a hiányoznak a szükséges és rendszeres óvintézkedések. A tűzveszély elhárítására szolgáló óvintézkedések közt már ösidőktől fogva a legszükségesebb, legcélravezetőbb volt a kéményseprési ipar meg alapítása. A nyugati államok törvényhozói felismerték ennek a szakmának a fontosságát és még abban az időben amikor mindenhol előtérben volt az egyéni szabadság eszméje be kellett hogy lássák annak a szükségességét, hogy a tűzbiztonság szempontjából a köz érdekéért úgy szervezzék és szabályozák ennek az iparnak gyakorlását, hogy az egyéni szabadság rovására, a köz érdekében, kötelezővé tegyék a kémények tisztítását olyképp hogy egyetlenegy füstvezeték vagy tűzhely se maradjon ki a kéményseprő ellenőrzése alól. Tehát a közvagyon megvédése érdekében a törvényhozók megkell hogy értsék azt, hogy a kéményseprő mesterség az mely egyedül alkalmas arra, hogy megelőzze azokat a kiszámíthatatlan károkat melyek a tüzesetekből származnak, kizárólag képesített iparosok által üzhető és így az ipartörvények útján úgy intézhető, hogy ez az ipar dacára annak hogy közcélakat szolgál szabad iparosok által üzessék épp úgy mint a többi iparok és függetlenül azoktól a hatóságoktól melyek létrehozták ezt az ipart vagy amelyek hatásköre alatt működött. A tűzhelyeknek és füstvezetékeknek hatásosabb ellenőrzése és a tűzveszély elhárítása céljából felosztották a megyék és városok területeit zárt kéményseprő kerületekre melyekben kizárta mindenféle konkurenciát úgy szabályozták, hogy a kéményseprő ipar minden egyes kerületben egy egy képesített kéményseprő mester által üzessék, aki úgy erkölcsileg mint anyagilag felelős azért, hogy az ő kerületében minden egyes füstvezetéknek és tűzhelynek a seprése és ellenőrzése kellő időben és rendszeresen történjen egy meghatározott árszabály szerinti munka díj ellenében mely elegendő a kéményseprő mester, az alkalmazottjai és családjai megélhetésének biztosítására. A hazánkban is a kéményseprő ipar gyakorlása Erdély Bánát és Bucovina területén az 1884 évi 17. ipartörvény által a fent vázolt kerületi rendszer alapján lett szabályozva, míg az O. királyságban a mesterségekről szóló törvény által, mely intézkedik ugyan, hogy a kéményseprő egy képesített iparos kell legyen. azonban szabad teret enged a konkurenciának és a háztulajdonosoknak, hogy kivonják maukat a kéményseprő által végzendő kötelező seprés alól, mely okból kifolyólag tűz és a közvagyon pusztulásának a veszélye ott sokkal nagyobb mint bárhol máshol. Erdély, Bánát és Bucovina területén ma is érvényben van a kerületi rendszer de üavös is és miután ez a rendszer, a tűzveszély elhárítását szolgáló óvintézkedés szempontjából a lepraktikusabb, kívánatos volna, hogy ezt a rendszert az egész ország területére kiterjesszék és hogy a törvényhozók az egységes szakma illetve egy új speciális ipar törvény alkotását kívánatos minél előbb miután erre nézve úgy az egyesületünk mint az országos kéményseprő mesterek federációi vezetősége többször Memorium és új speciális ipar törvény tervezeteket terjesztettek az illetékes foru-

mokhoz delegációk által. Az új speciális ipartörvényben kell venni a fent vázolt kerületi rendszert mely egyedül garantálhatja a tűzbiztonságot. Az egyesülés utáni törvényhozóink melyek szerencsétlenségre tulgyakran változtak nem rendelkeztek a szükséges idővel, hogy egy egységes praktikus és hasznos megfelelő speciális ipartörvényt hozzanak a kéményseprési iparra, hanem megelégedtek azzal, hogy számtalan ideglenes törvényes rendelkezéseket hoztak, melyekről bebizonyult, hogy egymással a legteljesebb ellentmondásban vannak és a gyakorlatilag életképtelenek. Nagyon fontos lenne, hogy ha az illetékes fórumok be lássák hogy így már soká nem mehet hanem gyors tempóban foglalkozni kellene ami jogos sérelmeinkel ameddig nem késő. Mert ebből nagy kára lehet úgy az államnak mint az állam polgárainak is hiszen nagyon jól tudjuk, hogy a tűzveszély minden pillanatban váratlanul a hátunk mögött áll mint az ellenség. Az államnak sem érddhe, hogy a szerzett jogok megszüntetésével sok ezer hasznos iparost családjaikkal együtt nyomorban taszítsanak. A sok sérelem abból van, hogy egyes városi és községi illetékes factorok tévesen értelmezik a közigazgatási és pénzügyi törvényt és azért vannak azok a sok sérelmek és ezzel bizony nagyon sok adófizető munkást és árvat fosztanak meg a keservesen szerzett kenyerétől. Miért nem akarják megérteni, hogy a szerzett jogokat az állam alkotmánya is védi és melyik városi vagy községi tanácsos veszi magára a felelőséget? Mert per esetén valakinek csak felelős kell legyen és így sajnos a városokon és községekre háramlik az anyagi kártérítés és azért fontolják meg jól előre mit cselekesznek. Benneteket pedig kedves kartársak és kartársnők felhívjuk figyelmeteket arra, hogy ahol ilyen igazságtalan dolgok történének arról az egyesületet rögtön értesítsétek, hogy kellő időben eljárhasunk az illetékes fórumoknál. Természetesen küldjétek be a hozott határozatokat, hogy tudjuk miről van szó és ugyszntén a költségeket is.

Öszinte kartársi szeretettel

Darida Mihail

Egyesületi elnök. CLUJ Str. Greblei No. 3

Özv. Platz Kálmáné felhívó soraira köszönetet mondok, hogy végre akadt valaki közöttünk aki öntudatra serkentse kartársait az özvegyek jogainak a megvédéséért. Engem is már rég foglalkoztat ez a gondolat csak nem volt alkalmam kifejezésre juttatni. Így örömmel ragadom meg ezen alkalmat, hogy táborába álljak azon kartársaimnak akik iparuk megvédéseért, jogos tulajdonukért harcolnak. Kartársak! Igen harcolnunk kell megszerzett jogainkért kartársainknak özvegyeiért, árváinkért a mik a törvény által évtizedeken keresztül biztosítva voltak, hogy ne lehessen azokat egy egyszerű rendelettel eltüntetni. De ehhez amit Özv. Platzné kartársunk kijelentett nem elég, hogy egy-két özvegy asszony felemelje tilkalkózó szavát hanem erős össze fogásra van szükség. Románia összes férfi kartársaink egy szívvvel egy lélekkel segítségünkre kell siessenek, hogy meg védjék jogainkat, hogy biztosítsák továbbra is, a sorskeze által özvegysegr jutattva iparunk, mert ez által nem csak értünk hanem saját családjuk jövőjéért és biztonságért is cselekszenek

Özv. Bruzer Ferenczné

kéményseprő mester DEJ

Despre „primatul muncii naționale“

Solicitat de mai mulți cetitori să ne pronunțăm asupra „problemei“ ce în mod artificial frământă cercurile economice și politice, ne-am hotărât se ne ocupăm în cele de mai jos cu afirmativul proiect de lege despre primatul elementului etnic românesc în comerț și industrie.

Înainte de toate, trebuie să recunoaștem că populația autohtonă a Provinciei noastre împilată veacuri de-a rândul de năvălitori războinici și de coloniști privilegiați, n'a putut participa înainte de Unire în comerțul și industria orașelor într'un număr corespunzător deși situația numerică și calitățile sale intelectuale reclamau că cea mai mare parte a industriei și comerțului ardelean să fie în mână românilor.

După Unire, în urma unor realizări sociale foarte importante, tinerimea românească emancipată, a năvălit înspre orașe, căutând a se plasa în diferite servicii intelectuale, a neglijat complet meșteșugăria comercială și industriale. Concetățenii minoritari, neputând să reziste concurenței elementului românesc în serviciile publice, au fost siliți să ocupe funcțiuni particulare, plasându-se în întreprinderile comerciale și industriale particulare, unde în timpurile conjuncturii până prin anul 1929 au fost relativ mai bine retribuiți decât în serviciile publice.

Abia atunci, când valurile crizei economice mondiale au ajuns și pe plaiurile noastre, s'au gândit conducătorii să îndrume tinerețea română spre îndeletniciri comerciale și industriale căutând a plasa acest tinerețea în întreprinderile industriale mai importante chiar atunci, când direcțiunile trusturilor și cartelurilor, începeau să concedieze o parte din angajații lor de până atunci, cu scopul evident de a reduce salariile.

De atunci, numărul meseriașilor și angajaților comerciali români, a crescut în mod îmbucurător, dar salariile au scăzut în mod considerabil și de teama concedierii angajații marilor întreprinderi fac eforturi supreme, pentru a produce cât mai mult, astfel trusturile industriale mulțumită producției înmulțite cu aplicarea brațelor de muncă eficientă pot concura și distruge pe micii meseriași blagosloviți și cu impozite relativ mult mai ridicate.

Salariații români nemulțumiți cu soarta lor mizerabilă, pretind o îmbunătățire a situației lor, iar în loc de soluții, cei competenți foști, actuali și viitori miniștrii precum și rubedeniile acestora, până la a șaptea viță... membrii în diferite Consilii de administrații-exploatând entuziasmul naționalist al unei tinereți scârbit de luxul exorbitant al celor suspuși și de mizeria mulțimei producătoare, vin cu... proiecte irealizabile menită însă să învrăjoască populația țării.

Proiectul atribuit d-lui Valer Pop este irealizabil în primul rând pentru micii meseriași. Să luăm de exemplu cazul unui măestru hornar care lucrează cu un singur calfă, cum naiba va fi el în stare să aplice proporționalitatea etnică de 50 — 60 — 75 sau 85 % ??? Apoi din motivele mai sus înșirate nu avem în toată branșele personalul calificat în proporția cerută de proiectele de legi, astfel meseriașul silit de împrejurări să angajeze meseriași minoritari într'o proporție mai mare ar fi veșnic expus la șicanele organelor de control iar dacă nu ar vrea să contravină legii, ar trebui să renunțe la brațele de muncă suficiente în detrimentul producției, înmulțind fără rost numărul șomerilor.

Toți economiștii români și străini sunt de acord că frumoasa și bogata noastră țară, poate să acorde pâine și posibilitate de muncă nu numai la cei 18 milioane de locuitori, ci la dublul acestora. Dacă constatările economiștilor sunt reale - și n'avem nici un motiv să ne îndoim - atunci nu înțelegem de ce să îngrădim posibilitate de muncă productivă, la peste patru milioane de locuitori, creiându-ne tot atâția dușmani interni!!

Nu vrem să stăruim asupra imposibilităților constituționale, dar ținem să relevăm un imperativ național, care interzice lansarea unor astfel de proiecte. Și anume, o bună parte a minorității a început să se aclimatizeze și să se familiarizeze cu idea de stat național român. Procedura de aclimatizare și de asimilare a popoarelor din bazinul dunărean, continuă veacuri de-a rândul. Mare masă românească va înghiți încetul cu încetul minoritățile etnice aclimatizate, mulțumită tratamentului uman și drept, aplicat față de aceștia. Datoria fiecărui bărbat de stat iubitor de țară este să înesnească acest proces de asimilare asigurând astfel romanizarea integrală și nu proporțională a muncii industriale și comerciale.

Cât ne privește pe noi fiecare măestru hornar român trebuie să contribuie la propagarea conviețuirii armonice între români de diferite origine etnică, convingându-se la angajarea calfelor despre capacitatea și morala profesională indiferent de originea acestora, iar măestrii hornari de altă limbă, trebuie să caute fără nici o restricțiune legală ucenici și calfe români, pe deoparte în interesul lor propriu pentru cunoașterea limbii române pe de altă parte pentru a și dovedi bunăvoință și dragoste față de poporul român nedreptățit veacuri de-a rândul —

Iacob Tis

CENZURAT.